

Datum

2021-01-15

Vår referens

Sofie Hansen

Utredare

sofie.hansen@malmo.se

Remiss från Miljödepartementet – Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning MN-2020-11604

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt remiss från Miljödepartementet – Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning. Förutom nya och utökade krav på engångsplastprodukter omfattar förslaget även åtgärder för att minska plastartiklar samt att dessa ska användas resurssmart och i cirkulära flöden. Miljönämnden ställer sig positiv till remissens åtgärdsförslag och anser att promemorian tar ett helhetsgrepp om frågor kring utfasning av engångsartiklar samt inriktningen mot cirkulär ekonomi i stort.

Däremot förutsätter miljönämnden att kommunerna kompenseras i sin helhet för den kostnadsökning som förslaget innebär. Nämnden anser att en nedskräpnings- samt tillsynsavgift för det utökade lokala tillsynsansvaret samt för de ökade administrationskostnaderna för kommunerna inte enkom kan kompensera för kostnadsökningen i stort.

Miljönämnden ser även positivt på förslaget att kommunens renhållningsavgift framöver även inrymmer informations- och kommunikationsinsatser gällande avfallshantering.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden svarar på kommunstyrelsen remiss enligt förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2021-01-15
- Bilaga 1 Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2021-02-17

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt remiss från Miljödepartementet – Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning till bland annat

miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2021-01-19, men anstånd har beviljats och remissvar lämnas därför dagen efter miljönämndens sammanträde 2021-02-18.

Bakgrund

I mars 2020 undertecknade Malmö stad Eurocities deklARATION om plastavfall ”*Eurocities Environment Forum Declaration on curbing plastic waste and littering.*” Deklarationen syftar till att minska plastavfall i naturen genom att deklARATIONENS parter strategiskt och operativt arbetar för att eliminera eller drastiskt minska onödig plastkonsumtion.

Malmö stad har även kartlagt vilka typer av engångsartiklar som används av organisationens verksamheter och i vilken omfattning. Sammanställningen i rapporten Engångsartiklar av plast i Malmö stad 2019, visar att Malmö stad under år 2019 köpte in minst 41,3 miljoner engångsartiklar. Kostnaden för dessa uppgick till 13,6 miljoner kronor och växthusgasutsläppen detta genererade vid tillverkning och avfallshantering uppgick till 1 700 ton koldioxidekvivalenter.

I aktuell remiss från Miljödepartementet föreslås åtgärder för att genomföra Europaparlamentets och rådets engångsplastdirektiv. Det föreslås också åtgärder för att minska plastartiklar generellt samt att dessa ska användas resurssmart, i cirkulära flöden och på ett sätt som minimerar läckaget till miljön. Fem nya förordningar föreslås införas samt att miljöbalken och vissa gällande förordningar ändras. Det gäller förordningen om engångsprodukter, förordningen om producentansvar för vissa tobaksvaror, portionssnus och filter, förordningen om producentansvar för ballonger, förordningen om producentansvar för våtservetter, och förordningen om nedskräpningsavgifter.

Dessutom ska ändringar göras i sju förordningar: förordningen om producentansvar för förpackningar, förordningen om miljöskattavgifter, miljötillsynsförordningen, offentlighets- och sekretessförordningen, förordningen om retursystem för plastflaskor och metallburkar, förordningen om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter, och förordningen om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Även ordförklaringarna och bemyndigandena i 15 kap. miljöbalken och straffbestämmelserna i 29 kap. miljöbalken ska ändras. Förordningen om plastbärkassar ska upphävas och bestämmelserna i förordningen ska föras över till förordningen om engångsprodukter och förordningen om producentansvar för förpackningar.

I promemorian föreslås bland annat:

- förbud mot att på den svenska marknaden släppa ut vissa engångsplastprodukter,
- krav på att den som på den svenska marknaden tillhandahåller dryck i en engångsmugg eller snabbmat i en engångsmatlåda ska erbjuda en möjlighet att få drycken eller maten serverad i en återanvändbar mugg eller matlåda,
- utökat retursystem för plastflaskor och metallburkar,
- krav på att en förpackning ska gå att materialåtervinna,
- krav på att dryckesflaskor och plastförpackningar ska innehålla återvunnen plast,
- krav på att korkar och lock ska vara fästa vid en dryckesbehållare under hela användningen,
- krav på insamlingssystem för fimpar,
- att nedskräpningsavgifter ska tas ut av vissa producenter av engångsplastprodukter för att bekosta städningen av produkter som skräpats ned på platser utomhus,

- att intäkterna från nedskräpningsavgifterna ska fördelas ut till kommunerna, och
- straffansvar för ringa nedskräpning och för den som bryter mot en föreskrift om förpackningars återvinningsbarhet.

Vidare föreslås vissa andra lagändringar på avfallsområdet, såsom nya bemyndiganden i 15 kap. miljöbalken så att kommunens renhållningsavgift även kan inrymma kommunens informations- och kommunikationsinsatser gällande avfallshantering.

Förvaltningens förslag till yttrande

Miljönämnden ställer sig positiv till remissens åtgärdsförslag och önskar särskilt poängtera vikten av kommunikationsinsatser i samband med direktivets genomförande. Förslagen i direktivet som syftar till att främja innovativa lösningar för nya affärsmodeller för att skapa alternativ för flergångsbruk välkomnas och miljönämnden anser att promemorian tar ett helhetsgrepp om frågor kring utfasning av engångsartiklar samt en riktning mot cirkulär ekonomi i stort.

Användandet av plastartiklar och den nedskräpning det innebär i dagens samhälle har negativ inverkan på flera svenska miljö kvalitetsmål, såsom *God bebyggd miljö*, *Hav i balans*, *Begränsad klimatpåverkan*, *Levande kust och skärgård* samt *Levande sjöar och vattendrag*. Även flera av FN:s globala mål, främst *Hållbar konsumtion och produktion*, *Bekämpa klimatförändringarna* samt *Hav och marina resurser*, påverkas negativt. Utsläppen av växthusgaser från engångsartiklar påverkar kommunfullmäktigemålet om att Malmö ska vara en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser.

Miljönämnden välkomnar minskad nedskräpning som en direkt konsekvens av att direktivet träder i kraft. Däremot förutsätter miljönämnden att kommunerna kompenseras i sin helhet för den kostnadsökning som förslaget innebär. Nämnden anser att en nedskräpnings- samt tillsynsavgift för det utökade lokala tillsynsansvaret för kommunerna samt för de ökade administrationskostnaderna inte enkom kan kompensera för kostnadsökningen i stort.

Miljönämnden anser direktivets förslag till införande av förbud mot att använda konfetti innehållande plast utomhus som en viktig åtgärd. Samtidigt ser nämnden svårigheter med verkställandet av förbudet på till exempel privata tillställningar. Miljönämnden ser därför ett behov av att konsumenter ska ges ökad möjlighet att på eget bevåg avstå från konfetti som innehåller plast. Miljönämnden föreslår därför att konfetti som produkt får tydligare krav liknande ”Märkning och annan information till konsumenten” på sidan 22, 26§.

Miljönämnden ser även positivt på förslaget att kommunens renhållningsavgift framöver även inrymmer informations- och kommunikationsinsatser gällande avfallshantering.

Förslaget har utarbetats av Sofie Hansen, utredare, miljöstrategiska avdelningen.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Olof Liungman
Avdelningschef
Miljöstrategiska avdelningen